

ส่วนที่ 4

การติดตามประเมินผล

4.1 กรอบและแนวทางในการติดตามและประเมินผล

4.1.1 กำหนด กรอบและแนวทางในการติดตามและประเมินผล สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 29

4.1.2 กำหนดกรอบเวลา ความสอดคล้อง ความเพียงพอ ความก้าวหน้า ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผลลัพธ์ และผลผลิต การประเมินผลกระทบ การประเมินผลกระบวนการ เป็นต้น

4.1.3 กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมการติดตามและประเมินผลมีความจำเป็นที่จะต้อง วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ทั้งในระดับหมู่บ้าน /ชุมชน/ ตำบล และอาจรวมถึงอำเภอและจังหวัดด้วย เพราะว่าหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล/องค์กร/หน่วยงานต่างๆ ล้วนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันกับสิ่งแวดล้อมภายใต้สังคม ที่เป็นทั้งระบบเปิดมากกว่าระบบปิดในปัจจุบัน

(1) การวิเคราะห์สภาพภายนอก เป็นการตรวจสอบ ประเมิน และกรองปัจจัยหรือ ข้อมูลจาก สภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อท้องถิ่นเช่น สภาพเศรษฐกิจ เทคโนโลยี การเมืองกฎหมาย สังคม สิ่งแวดล้อม วิเคราะห์เพื่อให้ เกิดการบูรณาการ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการหรือ รัฐวิสาหกิจ การวิเคราะห์สภาพภายนอกนี้ เป็นการระบุถึงโอกาส และอุปสรรคที่จะต้องดำเนินการ และแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น

(2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน เป็นการตรวจสอบ ประเมินและกรองปัจจัย หรือข้อมูลจาก สภาพภายในท้องถิ่น ปัจจัยใดเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อน ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะแสวงหาโอกาสการพัฒนา และหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ ซึ่งการติดตามและประเมินผล โดยกำหนดให้มี การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายใน สามารถทำได้หลายแนวทางเช่น การวิเคราะห์ห่วงโซ่แห่งคุณค่าภายในท้องถิ่นการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ตามสายงาน เป็นการวิเคราะห์ ตรวจสอบ ติดตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อวิเคราะห์ถึงจุดแข็งและจุดอ่อน

4.2 ระเบียบ วิธีการในการติดตามและประเมินผล

ระเบียบ วิธีการในการติดตามและประเมินผล วิธีการในการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ ซึ่งจะต้อง กำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล กำหนดช่วงเวลาในการติดตามและประเมินผล โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ อย่างน้อย 2 ประการ ดังนี้

4.2.1 ระเบียบ วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ระเบียบวิธีในการติดตาม และประเมินผล ยุทธศาสตร์การพัฒนา ควรมีองค์ประกอบใหญ่ๆ ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

(1) ผู้เข้าร่วมการติดตามและประเมินผล อันได้แก่ คณะกรรมการติดตามและประเมินผล ผู้รับผิดชอบ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ประชาชนในท้องถิ่น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้เสีย ในท้องถิ่นนั้นๆ

(2) เครื่องมือ อันได้แก่ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือสิ่งที่ใช้เป็น สื่อสำหรับการติดตามและประเมินผล เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดขึ้น ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ข้อมูลดังกล่าวอาจเป็นได้ทั้งข้อมูล เชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ มีความจำเป็นและสำคัญในการนำมาหาค่าและผลของป ะโยชน์ที่ได้รับจาก ยุทธศาสตร์ อาจเป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบวัดความรู้ แบบบันทึกข้อมูล แบบบันทึกการ

สังเกต แบบตรวจสอบ บันทึกรายการ เพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ หรือการหาผลสัมฤทธิ์ โดยรูปแบบต่างๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นนั้นๆ

(3) กรรมวิธี อันได้แก่ วิธีการที่จะดำเนินการติดตามและประเมินผล จะต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ ยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นการตรวจดูเอกสารหลักฐานต่างๆที่เป็นทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น เอกสารการเบิกจ่ายงบประมาณ เช่น ถนน แม่น้ำ ลำคลอง ครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้างต่างๆ กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เพื่อตรวจดูว่าดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และได้รับผลตามที่ตั้งไว้หรือไม่ ทรัพย์สินต่างๆมีอยู่จริงหรือไม่ สภาพของทรัพย์สินนั้นเป็นอย่างไร เป็นต้น ซึ่งการกำหนดวิธีการเช่นนี้ต้องมีการ เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ด้วย

ระเบียบวิธีการในการติดตามและประเมินผล จะต้องบรรยายวิธีการโดยรวม บอกว่าเป็นการติดตามและประเมินผลที่ ไหน กลุ่มประชากรเป็นใคร ใช้เครื่องมืออะไร บอกถึงขั้นตอน การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผล ผลของการติดตามและประเมินผลให้ภาพรวมโดยบอกว่าได้อะไร เป็ นอย่างไร ปัญหาของยุทธศาสตร์คืออะไร ตั้งข้อสังเกตอย่างไร

4.2.2 วิธีในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

(1) การออกแบบการติดตามและประเมินผล เป็นการวางโครงสร้างเฉพาะของการวางแผนพัฒนา หนึ่งๆ และแนวทางการดำเนินการติดตามและประเมินผลแผน เพื่อให้สามารถตอบปัญหาการติดตามและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การออกแบบเพื่อการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนามีเป้าหมายเพื่อ

- มุ่งตอบปัญหาการติดตามและประเมินผล
- อธิบายหรือควบคุมการผันแปรของยุทธศาสตร์ที่จะเกิดขึ้นได้

การออกแบบและติดตามและประเมินผลแผน เป็นเสมือนการที่สถาปนิกวางผังหรือรูปแบบของบ้าน โดยรวมก่อนที่จะดำเนินการในรายละเอียดอื่นๆ ต่อไป ดังนั้น การออกแบบการติดตามและประเมินผล ยุทธศาสตร์ต้องมาก่อนการวางแผนปฏิบัติงาน ก่อนการลงพื้นที่จริงการออกแบบการติดตามและประเมินผล ยุทธศาสตร์ จึงเป็นการกำหนดกรอบโดยรวมของงานติดตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่างๆด้วย โดยกำหนด ประเด็นปัญหา การวางกรอบของผลกระทบ ตัวแปร การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผล

(2) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ การเก็บข้อมูลจึงเป็นส่วนหนึ่ง ของการแสวงหาข้อเท็จจริง เพื่อให้ได้ความจริงในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนการใช้สถิติเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเพื่อสรุปประเด็นปัญหา แนวทางต่างๆที่เกิดขึ้น การเก็บรวบรวมข้อมูลถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการค้นคว้าหาคำตอบ เนื่องจากถ้าได้ข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือเป็ นข้อมูลที่ไม่มีความน่าเชื่อถือ ย่อมส่งผลกระทบต่อ การแปลความหมายและการ สรุปผล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสำรวจโดยการรวบรวมข้อมูลจาก บันทึกหรือทะเบียนที่มีผู้จัดทำไว้แล้ว หรืออาจเป็นข้อมูลที่คณะกรรมการติดตามและประเมินผลต้องจดบันทึก สังเกต หรือวัด โดยคณะกรรมการการติดตาม และประเมินผล จะต้องดำเนินการในพื้นที่จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ /บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นข้อมูลที่มีอยู่ตามธรรมชาติ พฤติกรรมความต้องการ ซึ่งศึกษาได้โดยวิธีสังเกตและสามารถวัดได้

4.3 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล

กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล เครื่องมือในการติดตามและประเมินผล ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย การทดสอบและการวัด การสัมภาษณ์ การสังเกต การสำรวจ แลเอกสาร

4.3.1 การทดสอบและการวัด วิธีการนี้ จะทำการทดสอบและวัดผล เพื่อระดับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงแบบทดสอบต่างๆ การประเมินการปฏิบัติงาน และแนวทางการวัด จะใช้เครื่องมือใดในการทดสอบและการวัด เช่น การทดสอบและการวัดโครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก เป็นต้น

4.3.2 การสัมภาษณ์ อาจเป็นการสัมภาษณ์เดี่ยว หรือกลุ่มก็ได้ การสัมภาษณ์เป็นการยืนยันว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ได้รับผลกระทบมีส่วนเกี่ยวข้องและได้ผลกระทบในระดับใด คณะกรรมการติดตามและประเมินผล ต้องกำหนดแนวทางการสัมภาษณ์ด้วย โดยทั่วไปการสัมภาษณ์ถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการหรือกึ่งทางการ ซึ่งใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ดำเนินการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ซึ่งคล้ายๆกับการพูดสนทนาอย่างไม่มีพิธีรีตอง ไม่เคร่งครัดในขั้นตอน และลำดับของข้อความ การดำเนินการสัมภาษณ์มักมีเพียงแนวทางการสัมภาษณ์กว้างๆ ที่ เป็นสาระสำคัญที่ต้องการ การให้ได้ข้อมูลการติดตามและประเมินผลโดยวิธีการเชิงคุณภาพ ควรสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ 2 วิธี คือ

(1) การสนทนาตามธรรมชาติ เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบของการสนทนาระหว่าง คณะกรรมการ ติดตามและประเมินผลกับผู้ให้ข้อมูล เป็นการขอข้อมูลเพิ่มเติม หรือขอคำอธิบายเหตุผล และผลของยุทธศาสตร์ที่ได้รับ การสัมภาษณ์แบบนี้นอกจากจะได้ข้อมูลแล้วยังเป็นการพัฒนาสัมพันธภาพที่ดี สร้างความเชื่อถือไว้วางใจในคณะกรรมการติดตามและประเมินผลอีกด้วย

(2) การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการสนทนาซักถามผู้ให้ข้อมูลหลักบางคนในหมู่บ้าน/ชุมชน เนื่องจากบุคคลนั้นมีความรู้ ความเข้าใจในประเด็นยุทธศาสตร์มากกว่าคนอื่นๆ มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาท้องถิ่น การวางแผน

4.3.3 การสังเกต คณะกรรมการการติดตามและประเมินผลใช้ในการสังเกตเพื่อเฝ้าดูว่ากำลังเกิดอะไรขึ้นกับการพัฒนาท้องถิ่น ต้องมีการบันทึก การสังเกต แนวทางในการสังเกต และกำหนดการดำเนินการสังเกต การสังเกต คือการเฝ้าดูสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างเอาใจใส่และละเอียดถี่ถ้วน โดยใช้ประสาทสัมผัสหลายๆ อย่างพร้อมกัน เช่น ตาหู ฟัง ถ้าสิ่งนั้นสัมผัสได้ก็ต้องสัมผัส ในการเก็บข้อมูลเพื่อติดตามและประเมินผลในเชิงคุณภาพ นั้นการสังเกตจะกระทำควบคู่กับการจดบันทึก หรือบันทึกภาพสนาม การสนทนา และสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้าน สามารถนำมาวิเคราะห์หาความหมายและอธิบายเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับ สิ่งต่างๆ ในปรากฏการณ์ของแผนได้ การสังเกตในการติดตามและประเมินผล แผนในเชิงคุณภาพ สามารถแบ่งได้เป็นสองประเภท

(1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการสังเกตที่คณะกรรมการติดตามและประเมินผล เข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับบุคคล ชุมชน มีกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งการสังเกตแบบมีส่วนร่วมนี้มีลักษณะเด่น คือ

- มีเป้าหมายเพื่อการเข้าร่วมกิจกรรม และสังเกตกิจกรรมอย่างละเอียด
- มีความตระหนักถึงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกิจกรรมนั้นให้ครอบคลุมมากที่สุด และชัดเจนมากที่สุด
- เอาใจใส่ต่อทุกอย่างที่เกิดขึ้น สังเกตให้กว้างขวางที่สุด
- ใช้ประสบการณ์ทั้งในฐานะคนในและคนนอกในเวลาเดียวกัน
- ทบทวนย้อนหลังภายหลังจากการสังเกตในแต่ละวัน
- จดบันทึกอย่างละเอียด

(2) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม หรือการสังเกตโดยตรง เป็นการสังเกต บันทึกลักษณะทางกายภาพ โครงสร้าง และความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคม หมู่บ้าน/ชุมชนนั้นๆ โดยคณะกรรมการติดตามและประเมินผล ไม่มีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังเกตและผู้ที่อยู่ในกิจกรรมนั้นๆ ก็ไม่รู้ว่าตนถูกสังเกต

4.3.4 การสำรวจ ในที่นี้หมายถึง การสำรวจเพื่อประเมินความคิดเห็น การรับรู้ ทักษะ ความพึงพอใจความต้องการของแผน คณะกรรมการติดตามและประเมินผล จะต้องมีการบันทึกการสำรวจ และทิศทางการสำรวจ

4.3.5 เอกสาร การติดตามและประเมินผลแผน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้เอกสาร ซึ่งเป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น สาเหตุของปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหาลดลงจนการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการพัฒนา พันธกิจ และวิสัยทัศน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลของการดำเนินการติดตามและประเมินผลแผน ในการติดตามและประเมินผลแผน พัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย

1. กรอบและแนวทางในการติดตามและประเมินผล
2. ระเบียบ วิธีการในการติดตามและประเมินผล
3. กำหนดเครื่องมือในการติดตามและประเมินผล

เมื่อได้ดำเนินการตามหลักสำคัญ 3 ประการแล้ว คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น จะต้องดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นข้อมูลที่เกิดจากคำถาม เช่น ใครเข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนพัฒนา ผู้เข้าร่วมกี่คน กี่กลุ่ม มีที่มาอย่างไร ผลลัพธ์ในเชิงปริมาณที่ได้เป็นแบบตัวเลข สถิติต่างๆ ข้อมูลเชิงปริมาณ จึงเป็นข้อมูลที่แสดงจำนวน เช่น จำนวนคนร่วมกิจกรรมแยกตามเพศ จำนวนกิจกรรมที่ถูกระบุว่าเป็นกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามัคคี เป็นต้น

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมคุณภาพของเรื่องนั้นๆ เช่น หมู่บ้าน /ชุมชนนี้ มีความเจริญมีความเป็นเมืองหรือชนบทมากน้อยเพียงใดจากการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนานี้ หมู่บ้าน/ชุมชนมีปัญหอะไรบ้าง ผลของการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ แต่ละหมู่บ้าน /ชุมชน เป็นอย่างไร ผลของคนเป็นอย่างไร ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลที่อธิบายปรากฏการณ์ในพื้นที่ในลักษณะอย่างลึกซึ้ง เป็นข้อมูลที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงความเป็นเหตุเป็นผลของยุทธศาสตร์ ผลเชิงคุณภาพจึงเป็นเรื่องของความพึงพอใจกับประชาชนในหมู่บ้าน ชุมชน หรือผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด

ความสำเร็จของการนำยุทธศาสตร์การพัฒนาไปใช้ วัดความสำเร็จได้จาก เช่น

1. บรรทัดฐานด้านความพึงพอใจของผู้รับบริการ
2. บรรทัดฐานด้านเวลา
3. บรรทัดฐานด้านการเงิน
4. บรรทัดฐานด้านประสิทธิผล

การนำเสนอผลการติดตามและประเมินผล สามารถใช้รูปแบบ

1. ความเรียงร้อยแก้ว เช่น คำบรรยายตาราง หรือรูปภาพ
2. ตาราง เป็นการนำข้อมูลลงในช่อง
3. รูปภาพ เช่น กราฟ ภาพวาดลายเส้น

รูปแบบที่ใช้สำหรับติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

เพื่อให้การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นตามข้อ 29 แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2548 กระทรวงมหาดไทยจึงกำหนดรูปแบบที่ใช้สำหรับการติดตามและ

ประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย การติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ สำหรับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และการติดตามและประเมินผลโครงการสำหรับแผนพัฒนาสามปี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.กำหนดแนวทางการติดตามและประเมินผล

ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาปรากฏในบทที่ 5 ในแผนพัฒนาสามปีในบทที่ 5 กรอบในการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปีใช้กรอบเดียวกันในการติดตามและประเมินผล ทั้งนี้ องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดกรอบอื่นๆ เพิ่มเติมได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับมิติหรือบริบทของพื้นที่

2.แบบสำหรับการติดตามและประเมินผลเชิงปริมาณและคุณภาพ

2.1 แบบตัวบ่งชี้การปฏิบัติงาน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผลในการพัฒนากิจกรรม โครงการ ตลอดจนกลยุทธ์ /แผนงาน ซึ่งตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานจะเป็นการรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ อันจะช่วยในการวิเคราะห์การดำเนินงานที่เกิดขึ้น ตลอดจนใช้ข้อมูลในการปรับปรุงการทำงานต่อไป เงื่อนไขสำคัญของตัวแบบตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานก็คือ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ในการกำหนดตัวบ่งชี้ เพราะจะเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกัน ตลอดจนการใช้ตัวบ่งชี้เหล่านั้นในการดำเนินการช่วยในการตัดสินใจได้ต่อไป

2.2 แบบบัตรคะแนน แบบบัตรคะแนน เป็นแนวคิดที่เชื่อว่าการทำความเข้าใจองค์กร ตลอดจนภาพรวมที่เกิดขึ้นในองค์กรสามารถเห็นได้จากผลลัพธ์และการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น ตัวแบบบัตรคะแนนจึงถูกใช้ในการ วัดประสิทธิผลโดยจะพิจารณาจากการปฏิบัติงานและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจถึงภาพรวมขององค์กร หรือระบบต่างๆ ขององค์กรที่มีผลต่อ พฤติกรรมของบุคคลในองค์กร โดยใช้เป็นกรอบการวัดและประเมินผลระบบปฏิบัติงานด้วยการมององค์รวมหรือภาพรวมที่เกิดขึ้นในองค์กร ซึ่งสามารถแบ่งเป็นองค์ประกอบย่อยๆ เช่น ด้านการเงิน ด้านลูกค้า หรือผู้รับบริการ ด้านกระบวนการภายในองค์กร และด้านนวัตกรรมและการเรียนรู้ ตัวแบบ Scorecard จึงสามารถช่วยองค์กร สามารถช่วยพัฒนาเชิงต่อและปฏิบัติตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ได้ การนำตัวแบบ Scorecard แบบใหม่ หรือ BSC เป็นการมุ่งเน้นความสำคัญของคุณค่าสูงสุดของผู้มีส่วนได้เสีย กระบวนการสู่ความเป็นเลิศ การปรับปรุงให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ และความพึงพอใจ ของผู้มีส่วนได้เสีย

2.3 แบบมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นตัวแบบที่สอดคล้องกับการทำแผนกลยุทธ์อย่างมาก ลักษณะของตัวแบบนี้ถือได้ว่าเป็นตัวแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ โดยจะพิจารณาว่าแผนกับการปฏิบัติที่เกิดขึ้นเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ อันดูได้จากผลระยะกลาง ต่างๆ ว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การกำหนดเป้าหมายและผลระยะต่างๆ ไว้ก่อนล่วงหน้าเช่นนี้ ทำให้สามารถนำไปพัฒนากลยุทธ์ การดำเนินการต่อไปได้ รวมทั้งยังสามารถใช้ในเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลได้อีกด้วย

2.4 แบบเชิงเหตุผล ตัวแบบเชิงเหตุผลถือเป็นตัวแบบหนึ่งที่ค่อนข้างแพร่หลายในการประเมินผลซึ่งตัวแบบดังกล่าวจะช่วยให้การประเมินผลมีความสอดคล้องระหว่างปัจจัยนำเข้ากระบวนการและผลลัพธ์ กับวัตถุประสงค์ของแผนงาน กิจกรรม โครงการนั้นๆ ตลอดจนมีการครอบคลุมในประเด็นต่างๆ ทั้งในลักษณะ Formative และ Summative โดยตัวแบบเชิงเหตุผลจะเกี่ยวข้องกับการประเมินผลถึงบริบท การดำเนินการ และเหตุผลที่เกิดขึ้นตลอดจนครอบคลุมไปถึงผลลัพธ์ ผลที่เกิดขึ้นและผลกระทบ

2.5 แบบวัดกระบวนการปฏิบัติงาน ระบบการวัดกระบวนการปฏิบัติงานหรือ PPMS เป็นระบบการประเมินที่มีแนวความคิดคล้ายคลึงกับตัวแบบตัวบ่งชี้การปฏิบัติงาน เป็นการพิจารณาถึงหน้าที่ของระบบต่างๆ ในลักษณะภาพรวมขององค์กรเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนา ซึ่งระบบการวัดดังกล่าวจะมองภาพรวมของระบบการวัดกระบวนการปฏิบัติงานอันนำไปสู่การพัฒนากรอบความคิดและการสรุปบทเรียนที่เกิดขึ้นต่อไป

2.6 แบบประเมินโดยใช้วิธีการแก้ปัญหหรือเรียนรู้จากปัญหาที่เกิดขึ้น หรือ **Problem-Solving Method** การประเมินโดยใช้วิธีการแก้ปัญหหรือเรียนรู้จากปัญหาที่เกิดขึ้น ถือเป็นวิธีการประเมินที่สำคัญอีกวิธีหนึ่ง เนื่องจากวิธีการดังกล่าวจะเน้นที่การนำความรู้ที่มีอยู่กลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในขณะเดียวกัน ถือเป็นการทดสอบความรู้ที่มีอยู่ว่าเหมาะสมหรือสามารถใช้ได้จริง ในสถานการณ์ปัจจุบันหรือไม่ ซึ่งในทางทฤษฎีแล้วถือเป็นการแสวงหาความรู้ที่ค่อนข้างท้าทายเพราะเป็นทางตรวจสอบองค์ความรู้ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่การนำวิธีการแก้ปัญหามาใช้ในการประเมินแผนจึงถูกออกแบบให้มีลักษณะของการประเมินเชิงวิเคราะห์แผนและรูปแบบของเนื้อหาเกี่ยวกับการวิพากษ์แผนซึ่งจะใส่หรือนำเข้าไปใช้ในการประเมินแผนนั้นๆ

2.7 แบบประเมินแบบมีส่วนร่วม การประเมินแบบวิธีมีส่วนร่วม เป็นวิธีการประเมินที่ให้ความสำคัญกับการกระทำทั้งในรูปของการกระทำหรือการตัดสินใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรม โครงการหรือแผนงานนั้นๆ โดยมุ่งสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งยังให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ร่วมติดตามและประเมินผลของโครงการนั้นๆ อีกด้วยการประเมินโดยวิธีแบบมีส่วนร่วมจึงมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ของชุมชนท้องถิ่นและมุมมองของภาคประชาชนที่จะเข้าร่วมตอบสนองและกำหนดแผนงานของโครงการ ตลอดจนรูปแบบการดำเนินงาน โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดประเด็นปัญหา การวางแผน การปฏิบัติงานและการติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้น รวมถึงการ สรุปบทเรียนเพื่อการถ่ายทอดความรู้ต่อไป นอกจากนี้ ผลที่ได้ทั้งจากการ ติดตามและการประเมินผลยังใช้เป็นข้อมูลเสนอต่อผู้กำหนดนโยบายอีกด้วย

2.8 แบบประเมินผลกระทบ การประเมินผลกระทบ เป็นการพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ ทั้งผลในด้านบวก –ด้านลบ ผลที่เกิดขึ้นโดยที่ตั้งใจในระดับต่างๆ อันเกิดจากการดำเนินการตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่กำหนดไว้การประเมินผลกระทบจะช่วยให้ทราบว่าผลการดำเนินงานอย่างกว้างขวางเป็นระบบ อันกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกๆ ฝ่าย โดยการประเมินผลกระทบ จะเป็นจะเป็นการวัดถึงผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการว่ามีผล หรืออิทธิพลอย่างไรต่อปัจจัยภายในและภายนอก ในขณะเดียวกันก็จะช่วยให้ทราบถึงต้นทุนของกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องใช้ อันจะเป็นสิ่งที่ ใช้กำหนดได้ต่อไปว่าควรจะมีการขยาย ระบุ เพิ่มเติมกิจกรรมโครงการอะไร อย่างไร และนอกจากนี้ การประเมินผลกระทบยังให้ทางเลือกในการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

2.9 แบบการประเมินความเสี่ยง ตัวแบบประเมินความเสี่ยงเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้ในการตรวจสอบหรือประเมินถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติ โดยตัวแบบดังกล่าวจะแสดงในรูปของตาราง โดยที่ในแนวนอนจะมีระดับแบ่งผลของความรุนแรง และแนวตั้งจะแสดงความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะกำหนดอัตราสำหรับความ บกพร่องหรือความเสี่ยงที่มีผลต่อ ความปลอดภัยโดยส่วนใหญ่แล้วตัวแบบดังกล่าวเป็นที่นิยมในทางการแพทย์และสาธารณสุข ซึ่งจะใช้เป็นตัวแบบในการประเมินอัตราความเสี่ยงของโรคหรือใช้ในการติดตาม ฝ้าระวังสุขภาพหรืออุบัติการณ์ของโรคตามพื้นที่ต่างๆ

2.10 แบบการประเมินตนเอง ตัวแบบในการประเมินตนเองเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการกำหนดว่าในขณะนั้นองค์กรมีจุดแข็งจุดอ่อนอย่างไรและแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนา ซึ่งประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กร รวมถึงการกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติ โดยตัวแบบการประเมินตนเองมีขั้นตอน ในการดำเนินการดังนี้ 1) ประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร 2) กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายหลักและเป้าหมายย่อย 3) กำหนดแนวทางการเปลี่ยนแปลง 4) เลือกแนวทางการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมและเป็นไปได้ 5) กำหนดแผนงาน กิจกรรม โครงการและ 6) ดำเนินงาน

2.11 แบบอื่นๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดขึ้น ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้กรอบตามข้อ 1-10 หรือแบบผสมก็ได้

3. แนวทางการพิจารณาการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

เป็นแบบที่กำหนดให้คณะกรรมการติดตามและประเมินแผนพัฒนาท้องถิ่น ดำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา แผนพัฒนาสามปี มีรายละเอียดดังนี้

3.1 แนวทางการพิจารณาการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์สำหรับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นเพื่อความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

- 3.1.1 ข้อมูลสภาพทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 10 คะแนน
- 3.1.2 การวิเคราะห์สภาพการณ์และศักยภาพ 25 คะแนน
- 3.1.3 ยุทธศาสตร์ 65 คะแนน ประกอบด้วย
 - (1) ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 10 คะแนน
 - (2) ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด 10 คะแนน
 - (3) ยุทธศาสตร์จังหวัด 10 คะแนน
 - (4) วิสัยทัศน์ 5 คะแนน
 - (5) พันธกิจ 5 คะแนน
 - (6) เป้าหมายประสงค์ของแต่ละประเด็นพันธกิจ 5 คะแนน
 - (7) ตัวชี้วัดระดับเป้าประสงค์ (ตัวชี้วัดรวม) 5 คะแนน
 - (8) จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตทางการพัฒนา 5 คะแนน
 - (9) ตัวชี้วัดหรือแนวทางการพัฒนา(ตัวชี้วัดรวม) 5 คะแนน
 - (10) ผลผลิต/โครงการ 5 คะแนน

คะแนนรวม 100 คะแนน เกณฑ์ที่ควรได้เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ควรน้อยกว่าร้อยละ 80 (80 คะแนน)

3.2 แนวทางการพิจารณาการติดตาม และประเมินผล โครงการ สำหรับแผนพัฒนาสามปีเพื่อความสอดคล้องของยุทธศาสตร์และโครงการ ประกอบด้วย

- 3.2.1 การสรุปสถานการณ์การพัฒนา 10 คะแนน
- 3.2.2 การประเมินผลการนำแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติในเชิงปริมาณ 10 คะแนน
- 3.2.3 การประเมินผลการนำแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติในเชิงคุณภาพ 10 คะแนน
- 3.2.4 แนวทางการพัฒนาและยุทธศาสตร์การพัฒนา 10 คะแนน
- 3.2.5 โครงการพัฒนา 60 คะแนน ประกอบด้วย
 - (1) ความชัดเจนของชื่อโครงการ 5 คะแนน
 - (2) กำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับโครงการ 5 คะแนน
 - (3) จำนวนวัตถุประสงค์มีความเหมาะสมกับโครงการ 3 คะแนน
 - (4) เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ) มีความชัดเจนนำไปสู่การตั้ง

งบประมาณได้ถูกต้อง 5 คะแนน

ระยะเวลาปี (3ปี) 3 คะแนน

4 คะแนน

- (5) เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ) มีความสอดคล้อง ต่อเนื่องกับ
- (6) งบประมาณมีความสอดคล้องกับเป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)
- (7) มีการประมาณการราคาถูกต้องตามหลักวิธีการงบประมาณ

- (8) มีงบประมาณที่ผ่านมา 3 ปีย้อนหลัง ตามความเป็นจริง 5 คะแนน
- (9) โครงการแต่ละโครงการการครอบคลุมระยะยาวโครงการ 5 คะแนน
- (10) มีการกำหนดตัวชี้วัด (KPI) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ 5 คะแนน

- (11) ตัวชี้วัด(KPI) วัดได้ถูกต้องตามหลักของการจัดทำโครงการ 5 คะแนน
- (12) ผลที่คาดว่าจะได้รับ สอดคล้องกับโครงการ 5 คะแนน
- (13) ผลที่คาดว่าจะได้รับ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 5 คะแนน
- (14) หน่วยงานรับผิดชอบสอดคล้องกับ แบบ ยท .03 และแบบ ยท .

04 3 คะแนน

คะแนนรวม 100 คะแนน เกณฑ์ที่ควรได้เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ควรมีน้อยกว่าร้อยละ 80 (80 คะแนน)

หมายเหตุ ดูตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0810.2/ว 0600 ลงวันที่ 29 มกราคม 2559